

بررسی و مقایسه آموزش فنی و حرفه‌ای ایران با سایر کشورهای

دنیا

* رحیم امین‌زاده *
* مسعود شفیعی *
* مهدی منتظرالقائم *
* استادیار، دانشکده فنی و حرفه‌ای انقلاب اسلامی تهران، ایران *
* استاد، دانشکده مهندسی برق دانشگاه صنعتی امیرکبیر، تهران، ایران *
* استادیار، دانشکده فنی و حرفه‌ای انقلاب اسلامی تهران، ایران *
mshafiee@aut.ac.ir
Montazer9@gmail.com

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۶/۱۹

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۱۱/۱۰

چکیده

در جهان فرا صنعتی امروز، توسعه به معنی عام، بدون توجه به آموزش، به ویژه آموزش فنی و حرفه‌ای، مفهوم نخواهد داشت و اکنون، ماشین‌ها ۹۹ درصد کارها را انجام می‌دهند، در حالیکه صد سال پیش، این رقم فقط ۶ درصد بود. بنابراین امروزه، انقلاب علمی و فنی نیازمند نیروی انسانی ماهر است. فن‌آوری، آموزش و توسعه، مثلث پیشرفت‌های اقتصادی - اجتماعی را تشکیل می‌دهند. تامین نیروی متخصص و ماهر برای اجرای هر برنامه ضرورتی امکان‌ناپذیر است که بدون توجه به آن سرمایه‌گذاری‌های مادی و انسانی به هدر خواهد رفت به همین دلیل از عواملی که سالهاست مانع تحقق واقعی اهداف برنامه‌های اقتصادی و اجتماعی شده، فقدان یا کمبود نیروی متخصص و ماهر متناسب با نیازهای اجرایی برنامه‌ها به خصوص در بخش میانی آن بوده است که البته دانشگاه فنی و حرفه‌ای تربیت و تامین آن را به طور گسترده به عهده دارد. تحول در نظام آموزش دانشگاه فنی و حرفه‌ای به رغم اهداف متعددی که برای آن منظور شده، در نهایت متوجه تامین و پر کردن خلا نیروهای ماهر و متخصص در بخش میانی بازار کار با نگرش واقع بینانه نسبت به اجرای برنامه‌های توسعه در کشور است. برای فراگیر شدن فرهنگ فنی و حرفه‌ای و کارآفرینی، باید تغییراتی در سیستم آموزشی و محتوای دروس مدارس و دانشگاه‌ها داده شود و افرادی در رأس امور قرار گیرند که علاقه‌مند به ایجاد و توسعه فعالیت‌های تولیدی بوده و شرایط مناسب را برای ظهور کارآفرینان خلاق فراهم سازند. مطالعه تطبیقی نظام آموزش عالی ایران و کشورهای که در توسعه آموزش فنی و حرفه‌ای پیشرفت‌های روزافزونی داشته‌اند، نشان می‌دهد که با شناسایی و به‌کارگیری روش‌های مؤثر آموزشی در برگزاری دوره‌های آموزشی مورد نیاز و پیش‌بینی شده، همچنین تدوین نظام جامع ارزیابی آموزشی و محتوای آن با توجه به ملاک‌های آموزش کار و برقراری مکانیزم بازخورد منظم و روزآمد و اصلاح و به‌سازی برنامه‌های این هنرستانها و آموزشکده‌ها، موجبات رشد خلاقیت و کارآفرینی در دانش‌آموختگان این مؤسسات فراهم خواهد شد.

واژه‌های کلیدی: اشتغال، کارآفرینی، آموزش فنی و حرفه‌ای، مهارت.

نوع مقاله: ترویجی

۱- مقدمه

آن، افراد برای قبول مشاغل و مسئولیت‌های اجتماعی نیازمند فرگیری مهارت‌ها و فنون خاص هستند. بنابراین از نکات مهم در نظام آموزش و پرورش جهان، برنامه‌ریزی برای کسب این مهارت‌ها و بهینه‌سازی آنها است. چون

آموزش، صرفاً "ارائه اطلاعات از جانب آموزشگر به فراگیر نیست. بلکه وی، برای انجام بعضی از امور خود نیازمند آموزش‌های عملی است. زیرا خواه ناخواه درگیر فراگرفتن توانایی‌های مهارتی - حرکتی خویش می‌شود. علاوه بر

شمسی گذاشته شد. که در واقع روش آموزش کلاسیک اولین گام‌های خود را برداشت و پس از طی فراز و نشیب‌های فراوان، بعد از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی همه ساله بر تعداد هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای و کشاورزی کشور افزوده می‌شود [۳].

۱. شاخه نظری: این شاخه مشتمل بر ۴ رشته ریاضی _ فیزیک، ادبیات و علوم انسانی، علوم تجربی و علوم معارف اسلامی است. حدود ۵۲ واحد از درس‌های این شاخه، در همه‌ی رشته‌ها به صورت مشترک و بیشتر در پایه‌های اول و دوم ارائه می‌شود.

درسهای اختصاصی این شاخه در کلیه‌ی رشته‌ها حدود ۴۴ واحد است که بیشتر در پایه سوم ارائه می‌گردد. واحدهای آموزشی مربوط به این شاخه «دبیرستان» نامیده می‌شوند.

۲. شاخه‌ی کاردانش: این شاخه دارای سه زمینه‌ی صنعت، کشاورزی و خدمات است و هر زمینه دارای یک یا چند گروه و هر گروه دارای یک یا چند رشته‌ی اصلی است و هر رشته دارای یک یا چند رشته‌ی مهارتی است. در کلیه‌ی رشته‌های مهارتی این شاخه ۵۳ واحد به درس‌های عمومی و انتخابی و حدود ۴۳ واحد به درس‌های مهارتی اختصاص دارد. واحدهای آموزشی مربوط به این شاخه «هنرستان کاردانش» نامیده می‌شوند.

۳. شاخه‌ی فنی و حرفه‌ای: این شاخه مشتمل بر سه زمینه‌ی صنعت، خدمات و کشاورزی است و هر زمینه دارای چندین رشته است. ۵۸ واحد از درس‌های این شاخه در همه رشته‌ها به صورت مشترک ارائه می‌شود و درس‌های اختصاصی برای هر رشته، حداکثر ۳۹ واحد است. واحدهای آموزشی مجری این شاخه، «هنرستان» و دانش‌آموزان آن «هنرجو» و دبیران تخصصی آن «هنرآموز» نامیده می‌شوند. آموزش‌های جبرانی و بزرگسالان: این آموزش‌ها برای تکمیل تحصیلات کسانی ارائه می‌شود که به دلایلی قادر نبوده‌اند به شیوه‌ی معمول، دوره‌ی متوسطه را در رشته وگرایش مورد نظر خود به اتمام برسانند و یا می‌خواهند به منظور تغییر رشته، گرایش و یا موارد مشابه دیگر به طور همزمان دروس خاصی را بگذرانند.

۴. دوره‌های کردانی پیوسته: هدف از ایجاد این دوره به عنوان بخشی از نظام آموزشی علمی - کاربردی، تربیت

فراگیری این مهارت‌ها علاوه بر حافظه، نیازمند درگیری سایر اعضای بدن خواهد بود. بنابراین، می‌توان گفت آموزش‌های عملی برای تحقق آن چیزهایی است که فراگیر پیشاپیش در ذهن خود ساخته است. ظهور اقتصاد دانش‌محور در کشورهای صنعتی در دهه‌های آخر قرن گذشته و به دنبال آن در برخی از کشورهای جنوب شرقی آسیا و آمریکای لاتین نشان داد که سرمایه انسانی نقشی محوری در توفیق این کشورها برای ورود به اقتصاد جدید ایفاء نموده است. به علاوه می‌توان گفت که آموزش‌های فنی و حرفه‌ای به دلیل توأم نمودن آموزش‌های نظری و عملی از توانایی زیادی در تشکیل سرمایه انسانی و تربیت کارگردانش مدار برخوردار می‌باشند. امکان بیشتری برای جذب آنها در فعالیت‌های اقتصادی - اجتماعی فراهم گردد. این آموزش‌ها همچنین از مزیت بازدهی در کوتاه مدت و یا میان مدت برخوردار می‌باشند. در حالیکه آموزش‌های کلاسیک به دلیل هزینه بالا، طولانی بودن دوره آموزش، سهم زیاد آموزش‌های نظری در آنها و در نتیجه بهره‌مندی اندک از عملیات کارگاهی، از جهت هماهنگی با نیازهای بازار کارو لذا جذب در آن دچار مشکل می‌باشند. به همین دلیل کشورهای جهان توجه روزافزونی را به آموزش‌های فنی و حرفه‌ای مبذول داشته‌اند، به طوریکه این آموزش‌ها حتی به درون سیستم آموزش‌های آکادمیک این کشورها نیز نفوذ کرده است.

۲- آموزش فنی و حرفه‌ای در ایران

در ایران پایه‌های نخستین مدارس جدید آموزش و پرورش فنی و حرفه‌ای به بیش از ۱۴۴ سال پیش بر می‌گردد که در محتوای برنامه‌های آموزشی این مدارس، علاوه بر خواندن و نوشتن و شرعیات، نقاشی، چاپ، مجسمه‌سازی، علوم و فنون جدید نیز گنجانده شده بود. نخستین مدرسه‌ی هنری ایران در سال ۱۲۷۸ هجری قمری به همت ابوالحسن غفاری تأسیس شد. و پس از وی در سال ۱۳۲۸ هجری قمری کمال‌الملک غفاری مدرسه «صنایع مستظرفه» را با دو رشته نقاشی و مجسمه‌سازی تأسیس کرد. نخستین مدرسه جدید به همت میرزا تقی خان امیرکبیر به نام دارالفنون تأسیس گردید که در آن دروس علمی، فنی، نظامی و پزشکی تدریس می‌شد اولین سنگ بنای هنرستان‌های فنی در ایران با مشارکت کشور آلمان به نام هنرستان صنعتی تهران (هنرستان شهید بهشتی فعلی در منطقه ۱۲ تهران) در سال ۱۲۸۶ هجری

دلالتی و خدمات، رفته‌رفته جای خود را به اقتصاد مستقل و تولیدی بدهد. آمارهای سازمان یونسکو، بیانگر این است که در کشورهای در حال توسعه، میزان پیشرفت‌های اقتصادی و اجتماعی با ثبت‌نام شدگان در آموزش‌های فنی و حرفه‌ای رابطه‌ی مستقیم دارد. به نظر می‌رسد در مقایسه با برخی کشورها آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در ایران پیشرفت خوبی داشته است اگر چه تا رسیدن به نقطه مطلوب راه طولانی در پیش است [۹].

۴- مقایسه آموزش فنی و حرفه‌ای ایران با برخی کشورها

۴-۱- ساختار آموزشی مالزی:

در کشور مالزی، اصلی‌ترین راهبردی که به منظور افزایش مشارکت جوانان و بزرگسالان در توسعه ملی تعیین شده است، آموزش آنان در مراکز فنی و حرفه‌ای است از جمله مهمترین منابع تامین‌کننده و سازمان‌های دولتی مجری این قبیل برنامه‌ها می‌توان به وزارت آموزش و پرورش، وزارت منابع انسانی، وزارت کشاورزی، وزارت توسعه مناطق روستایی، وزارت جوانان و ورزش می‌باشد. در این راستا به منظور افزایش مشارکت بخش خصوصی در برنامه‌های آموزشی، اقداماتی در قالب تاسیس صندوق توسعه منابع انسانی به اجرا درآمده است، استانداردها و کیفیت برنامه‌های آموزشی از سوی هیات تعیین صلاحیت مراکز آموزش ملی صنعتی و تجاری حفظ و تضمین می‌گردد، عضای هیات مذکور خود توسط شورای ملی حوزه آموزش صنعتی تعیین و مسئولیت تهیه و تدوین استانداردهای تجاری و مورد استفاده برنامه‌های آموزشی، بازنگری و بهبود برنامه‌های آموزشی را به عهده دارد. در وزارت آموزش و پرورش که متولی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای می‌باشد، مدارس فنی با ارائه آموزش‌های پایه و فنی به دانش‌آموزان، آنان را در رشته فنی و در سطح آموزش‌عالی و کسب حرفه متناسب با رشته تحصیلی یاری می‌بخشد، از جمله مهمترین اهداف مراکز آموزشی مذکور می‌توان به ارائه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و مهارت به افراد مستعد و علاقه‌مند به بالا بردن سطح استاندارد نیروی کار مجرب در جهت آشناسازی با نیازهای صنعتی کشور، تامین نیروی انسانی برای بخش‌های تجاری، در نظر گرفتن برنامه‌ریزی دولت و نیازهای ضروری و تحولات بخش صنعتی حال و آینده، ایجاد موسسه‌ای

نیروی انسانی رده‌های میانی (تکنیسین، سرپرست و مربی) برای بخش‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور است. دارندگان دیپلم فنی و حرفه‌ای بر اساس ضوابط، به طور مستقیم می‌توانند وارد این دوره شده و با گذراندن ۷۲ واحد، مدرک کاردانی دریافت کنند

۳- ضرورت و اهمیت آموزش‌های فنی و حرفه‌ای:

انقلاب صنعتی نه تنها در عرصه‌های اقتصادی - اجتماعی و علمی دگرگونی‌های چشمگیری را پدید آورد، بلکه نظام‌های آموزشی را نیز، از بنیاد دگرگون کرد. به حدی که نظام‌های آموزش سنتی، دیگر نمی‌توانستند همگام با این حرکت‌های پرشتاب علمی و فنی پیش روند. لذا، اهمیت آموزش فنی و حرفه‌ای بیشتر از دیگر بخش‌های آموزشی، جلوه‌گر شد. در این جهان فراصنعتی امروز، توسعه به معنی عام، بدون توجه به آموزش، به ویژه آموزش فنی و حرفه‌ای، مفهوم نخواهد داشت و اکنون، ماشین‌ها ۹۹ درصد کارها را انجام می‌دهند، در حالیکه صد سال پیش، این رقم فقط ۶ درصد بود. بنابر این امروزه، انقلاب علمی و فنی نیازمند نیروی انسانی ماهر است. فن‌آوری، آموزش و توسعه، مثلث پیشرفت‌های اقتصادی - اجتماعی را تشکیل می‌دهند. علوم و فن‌آوری‌ها، حاصل دست و مغز انسان‌ها هستند که به یاری آموزش به دست می‌آیند. این دستاوردها به نوبه‌ی خود بر شیوه و ماهیت آموزش اثر می‌گذارند و از این کنش و واکنش، توسعه و پیشرفت حاصل می‌شود. امروز بنیان تولید ثروت، دیگر نه در عضله بلکه در مغز است و روشن است که تربیت مغزهایی که امروز و فردا به آنها نیاز است، جز با آموزش امکان‌پذیر نخواهد بود. بعد دیگر آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در نقش اجتماعی - فرهنگی آنها نهفته است. یکی از نمودهای نابرابری‌های اجتماعی، محرومیت از تحصیل به علل گوناگون است. برخورداری توده‌ی وسیعی از مردم از آموزش‌های فنی و حرفه‌ای سبب می‌شود تا فاصله‌ی قشرهای اجتماعی تا حدی کاسته شود و توان کاری افراد بالا رود و در نتیجه گروه بیشتری از مردم در نقش‌های اجتماعی مشارکت کنند. اگر آموزش‌های فنی و حرفه‌ای با کیفیت گسترش یابند و کار یدی و مغزی هر دو در پیوند با هم اهمیت پیدا کنند، ارزش‌های نوینی در جامعه ظاهر می‌شوند. یعنی به کار یدی تحقر نمی‌شود و به کار اداری بیش از حد ارج نمی‌نهند و این ممکن نیست مگر اینکه اقتصاد وابسته به صنایع خارجی و مبتنی بر

آموزان جهت اخذ گواهینامه مهارت های مالزی که توسط شورای ملی آموزش حرفه ای اعطا می شود، مدنظر است. مدارس حرفه‌ای همچنین دوره‌های پاره‌وقت تخصصی برای متصدیان دوره اخذ گواهینامه صلاحیت آموزشی در مالزی در نظر می‌گیرد تا مهارت‌ها را در حیطه‌ها دنبال کنند [۶].

عملکرد سازمانهای متولی آموزش:

با توجه به اینکه مالزی مانند ایران کشور جوانی است در این راستا طرح پیشرفت جوانان را با هدف القا ارزش‌های مثبت و فراهم‌سازی مهارت‌های پایه آنان به مرحله اجرا گذاشته است، برنامه‌های آموزش مهارت‌های پایه جوانان محروم از برنامه‌های آموزشی توسط موسسات آموزش مهارت خصوصی و دولتی اجرا می‌گردد.

۱. انستیتو ملی آموزش مهارت جوانان، در رشته‌های مهمان‌داری، هتلداری و IT در قالب دوره‌های آموزشی کوتاه مدت اقدام به آموزش شغلی جوانان می‌نماید

۲. وزارت جوانان و ورزش مالزی عهده‌دار مسئولیت سرپرستی مراکز آموزشی ارائه‌دهنده آموزش‌های مهارت شغلی در ابعاد وسیع می‌باشد، همچنین نسبت به تاسیس مراکز آموزش حرفه‌ای نیز اقدام نموده است.

۳. وزارت توسعه مشاغل آزاد علاوه بر فراهم‌سازی آموزش مهارت‌های اولیه و پایه برای جوانان روستایی، با مشارکت سازمان‌های خارجی اقدام به تاسیس چندین موسسه مهارت حرفه‌ای نموده است، لازم به ذکر است آموزش موسسات فوق به اخذ مدرک معتبر می‌انجامد [۴].

۲-۴- ساختار آموزشی استرالیا TAFE - Technical And Further Education

این مقطع آموزشی شامل مراکز عمومی فنی و آموزش تکمیلی و یا مؤسسات خصوصی است که در یک یا چند زمینه آموزشی مرتبط با حرفه خاص فعالیت می‌کنند. مؤسسات TAFE مراکز دولتی هستند که آموزش‌های فنی و حرفه‌ای را عرضه می‌دارند و طیف وسیعی از زمینه‌های اشتغال را در بر می‌گیرند. این دوره‌های آموزشی ممکن است متفاوت و شامل دوره‌های آموزشی چند ساعته تا ۳ ساله به طور تمام وقت باشند که معمولاً ارزانتر از ترم‌های دانشگاهی هستند. دانش‌آموزان می‌توانند از این دوره‌ها به جای واحدهای پیش‌نیاز برای ادامه تحصیل در دانشگاه‌ها استفاده نمایند. در پایان دوره آموزشی مؤسسات؛ مدرک دیپلم و یا دیپلم پیشرفته را به

جهت جذب فنون و مهارت‌ها جهت آموزش‌دهی اشاره نمود [۲].

در مدارس فوق ۲جانبه (آموزش حرفه‌ای عمومی یا گواهینامه آموزش حرفه‌ای و آموزش آماده‌سازی دانش‌آموزان جهت اخذ گواهینامه مهارت‌های مالزی که توسط شورای ملی آموزش حرفه‌ای اعطا می‌گردد، مدنظر است. مدارس حرفه‌ای همچنین دوره‌های پاره وقت تخصصی برای متصدیان دوره اخذ گواهینامه صلاحیت آموزشی در مالزی در نظر دارد.

از جمله مهمترین اهداف مراکز پلی تکنیک که نیاز بازار به نیروی کار ماهر را وجه همت و فعالیت خود قرار داده‌اند عبارتند از:

۱. فراهم‌سازی آموزش جامع و گسترده برای دانش‌آموزان مدارس تکمیلی متوسطه در جهت فراهم شدن زمینه لازم برای تحصیل آنان در رشته‌های فنی و مهندسی
۲. فراهم‌سازی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای آزاد و بالا بردن سطح مهارت‌های پایه
۳. افزایش همکاری با بخش‌های خصوصی و یا دولتی از طریق خصوصی‌سازی تدریجی و انجام تحقیقات

۱) مدارس فنی متوسطه که در آن آموزش عمومی پایه و دروس فنی به دانش‌آموزان ارائه می‌شود تا بتوانند آموزش عالی در رشته فنی را دنبال کرده و به حرفه متناسب با رشته تحصیلی خود دست یابند. از جمله مهمترین اهداف مدارس مذکور می‌توان به ارائه تکنیک و دانشگاه، ارائه آموزش فنی و علمی به دانش‌آموزان مستعد و علاقه‌مند و بالابردن سطح و استاندارد نیروی کار مجرب در جهت آشناسازی آنان با نیازهای صنعتی کشور اشاره کرد. مانند مدارس نظری که دانش‌آموزان این مدارس نیز نیازمند گذراندن دروس پایه باشند.

۲) مدارس حرفه‌ای: دانش‌آموزان پس از گذراندن مقطع آموزش مقدماتی متوسطه، به این مدارس راه می‌یابند. از جمله مهمترین اهداف آموزشی مدارس فوق می‌توان به تأمین نیروی انسانی فنی برای بخش‌های صنعتی و تجاری، در نظر گرفتن برنامه‌ریزی دولت و شخص متناسب با نیازهای ضروری و تحولات بخش صنعتی حال و آینده، ایجاد مؤسسه‌ای جهت جذب فنون و مهارت‌ها برای آموزش‌دهی اشاره کرد.

در مدارس فوق ۲جانبه (آموزش حرفه ای عمومی یا گواهینامه آموزش حرفه ای و آموزش آماده سازی دانش

سیاست‌گذاری، نقش حیاتی را که هم‌اکنون، صنعت در سیستم استرالیایی بازی می‌کند، مشخص می‌کند. منافع منطقه‌ای و ایالتی توسط افرادی با عنوان مسئولان پرورش منطقه‌ای و ایالتی معین می‌شوند [۱۲].

این مسئولان، نیازهای پرورش اجتماعی و صنعتی حوزه فرماندهی مربوط به خود را در حالی مورد توجه قرار می‌دهند که مرکزیت ملی را نیز حفظ می‌کنند. آنان در طرح‌های آموزش و پرورش حرفه‌ای سالانه خود با طرح ملی نیازهای پرورشی استرالیا همکاری دارند در طول چند سال گذشته، افزایش اساسی در تعداد مؤسسات خصوصی صورت گرفته که ارائه‌کننده دوره‌های آموزش و پرورش حرفه‌ای هستند. با این وجود، امروزه رقابت این مؤسسات با دیگر ارائه‌کنندگان خصوصی و یا آنهایی که سرمایه‌گذاری مردمی دارند، ادامه می‌یابد. این سیستم پیشرفته، امکان انتخاب‌های متعددی را برای افراد بوجود می‌آورد تا بتوانند در پی یادگیری بلندمدت باشند. اصلاح عمده در سیستم استرالیایی، حرکت به سمت پرورش مبتنی بر شایسته‌سالاری بوده است، توجه این نگرش، بر ایجاد مهارت‌های معین صنعتی در افراد، دستیافته‌های موفقیت‌آمیز و اثبات آن چیزی است که فرد یادگیرنده را در چهار چوب صلاحیت‌های استرالیا، شایسته و لایق صلاحیت‌های مرتبط می‌کند. طبق این روش، محتوای پرورش را نیازهایی تعیین می‌کند که مربوط به صنعت و صلاحیت‌هایی باشد که در زمان نیل به مهارت‌ها، بروز پیدا می‌کند. در ابتدا، سیستم آموزش و پرورش حرفه‌ای استرالیا بر ارائه تولید تکیه داشت و زمینه را برای فعالیت‌های محدود صنعتی در توسعه دوره‌های پرورشی مساعد می‌کرد که نیازهای نیروی کاری آینده را تأمین کند. در صنعت، مهارت‌هایی مورد توجه بود که سیستم آموزش و پرورش حرفه‌ای به مردم ارائه می‌داد که این مهارت‌ها به شکلی نامتناسب، هم‌ردیف با مهارت‌های مورد نیاز افراد در مکان‌های کاری قرار گرفتند. با معرفی صنعت ملی که استانداردهای کیفی را ارتقاء بخشید، نیازهای صنعتی بیشتر نمایان شد. با این وجود، هنوز دولت به برنامه‌های اعتباری و پرورشی نظم می‌بخشید و پرورش بازگانی محدود به تعداد نسبتاً محدودی از صنایع می‌شد. این نگرش، دربرگیرنده تعداد کمی از صنایع بوده و کار بیشتری لازم بود تا از این امر اطمینان حاصل شود که نیازهای نیروی کار استرالیا که به سرعت تغییر می‌یافتند

دانشجویان ارایه می‌دهند. با توجه به اینکه بازار کار استرالیا نیازمند نیروی کار متخصص در زمینه تمام کارهای فنی و کارهای اجرایی هست به همه کسانی که فکر می‌کنند رشته تحصیلی‌شان مناسب کار کردن در استرالیا نیست پیشنهاد می‌کنم که به Tafe به عنوان یک گزینه فکر کنند. دوره‌های دانشگاهی Tafe تقریباً معادل آنجا ما در کشور خود فنی حرفه‌ای می‌خوانیم، می‌باشند. با این تفاوت که در کشور ما دانش‌آموزان می‌توانند دوره دبیرستان خود را در فنی حرفه‌ای بگذرانند اما در استرالیا بعد از سن ۱۸ سالگی بعد از اتمام دوره‌ی عمومی دبیرستان وارد کالج‌هایی می‌شوند که ارائه‌دهنده دوره‌های مختلف و متنوع فنی و حرفه‌ای است. دوره‌های فنی و حرفه‌ای طیف وسیعی را در بر می‌گیرند و همگی از استانداردهای خاص سیستم آموزشی استرالیا برخوردار می‌باشند. آنچه مسلم است تمرکز این دوره‌ها بیشتر روی آموزش‌های عملی می‌باشد. این دوره‌ها معمولاً کوتاه می‌باشند. معمولاً ۲ سال زمان تا اتمام آنها کفایت و پس از اتمام، مدارکی چون دیپلما و گواهینامه (Certificates) ارائه می‌دهند. با این مدارک می‌توانید در استرالیا به راحتی وارد بازار کار شوید [۱۵].

اتحادیه استرالیا، شکل سنتی مقتدرانه‌ای از آموزش و پرورش حرفه‌ای دارد. اما سال‌های این نوع آموزش و پرورش محدود به طیف اندکی از صلاحیت‌ها و استعدادهایی می‌شد که توسط مؤسسات آموزشی پیشرفته و فنی دولتی ارائه می‌شدند. در سال ۱۹۷۴، یک نگرش مجدد ملی، آغازگر سیستم آموزش و پرورش حرفه‌ای ملی بود که رشد چشمگیری داشته و هم‌اکنون نمایانگر قشر گسترده‌ای از فعالان این امر است. بخش مسئول پرورش ملی استرالیا (ANTA) در سطح ملی قرار دارد. ANTA که در سال ۱۹۹۴ تأسیس شد پیکره‌ای از یک قدرت مشترک‌المنافع است که ریاست آن را هیأت راهنمای صنعتی به عهده داشته و وزرای منطقه‌ای، ایالتی و مشترک‌المنافع را در چگونگی دستیابی مفیدتر به یک جامعیت و مرکزیت ملی برای سیستم VET راهنمایی می‌کند. این وزراء (که مجموعاً با عنوان هیأت وزرای ANTA شناخته می‌شوند) مسئولیت اخذ تصمیمات نهایی مربوط به طراحی و سیاست استراتژیک منطقه‌ای، سرمایه‌گذاری و اولویت‌ها و اهداف ملی را برعهده دارند. اهمیت هیأت ANTA در فرآیند

اجازه می‌دهد تا به تحصیل و کسب صلاحیت و توانایی در شاخه دیگر بپردازند [۱۱].

۳-۴- ساختار آموزشی اتریش:

آموزش فنی و حرفه‌ای اساساً گروه سنی ۱۴ تا ۱۵ ساله را در بر می‌گیرد. دانش‌آموزان در سال نهم تقاضای یادگیری یک فن یا حرفه را بلافاصله بعد از تکمیل تحصیلات اجباری می‌کنند. آموزش فنی و حرفه‌ای، آموزش مقدماتی افراد جوان را تکمیل می‌کند و آنها را به سمت فعالیت روزانه و زندگی همراه با کار با آماده کردن آنها برای یک شغل و حرفه ویژه سوق می‌دهد. با ارائه طیف وسیعی از اطلاعات و با آشنا کردن دانش‌آموزان با شیوه‌های کاری مختلف و محیط کار محلی، آموزش فنی و حرفه‌ای انتخاب شغل و حرفه را آسان می‌سازد. رشته‌های اجباری که مطابق با شغل مورد نظر تمایز یافته‌اند، این اجازه را به دانش‌آموزان می‌دهند تا ۹ درس در هفته از رشته‌های اجباری انتخابی مانند تکنولوژی، صنعت و تجارت، مطالعات اجتماعی زیست‌شناسی یا کشاورزی را انتخاب نمایند. دانش‌آموزان ممکن است در ۶ درس در هفته از رشته‌های اجباری درسه گروه مستعد نام‌نویسی نمایند. بازدید از شرکت و کارآموزی در کارگاه‌ها، مدارس فنی و حرفه‌ای یا شرکت‌ها، دانش‌آموزان را با محیط کار آشنا می‌سازد. تمامی دانش‌آموزان در دوره آموزش فنی و حرفه‌ای طرز استفاده از کامپیوتر در مقاصد علمی و فنی، بویژه به عنوان بخشی از رشته‌های اجباری انتخابی می‌آموزند. متناسب با وضعیت محلی، دوره آموزش فنی و حرفه‌ای، در مدرسه جداگانه یا همراه با یک مدرسه آموزش اجباری عمومی اداره می‌شود.

۴-۴- ساختار آموزشی آلمان:

هدف اصلی آموزش فنی و حرفه‌ای دولت فدرال آلمان از آموزش ابتدایی و مستمر، ایجاد فرصت‌های شغلی و استخدامی طولانی مدت برای یادگیرندگان است. این مسأله هم از نظر اقتصادی و هم از لحاظ اجتماعی حائز اهمیت است و تعداد مراکز آموزشی و مواد درسی و منابع انسانی مناسبی را در بر می‌گیرد. بنابراین مکان‌های آموزشی و کیفیت منابع در مؤسسات آموزش فنی و حرفه‌ای شاخص‌های مهمی در امر کیفیت سیستم آموزش فنی و حرفه‌ای آلمان می‌باشند. آموزش فنی و حرفه‌ای آلمان براساس «سیستم دوال» می‌باشد که به مثابه سیستم شاگردی مدرن در بریتانیا می‌باشد. در آموزش فنی

با پیشرفت‌های آتی و جدید در رشد و تولید مرتفع می‌شدند. ابتکارهای استراتژیک که اکنون راهنمای سیستم آموزش و پرورش حرفه‌ای ملی استرالیا است در مقاله‌ای با عنوان «پلی به آینده - استراتژی ملی استرالیا در آموزش و پرورش حرفه‌ای ۲۰۰۳ - ۱۹۹۸» آورده شده است.

در کمک به دستیابی به اهداف اصلی مشخص شده در «استراتژی ملی آموزش فنی و حرفه‌ای ۱۹۹۸ تا ۲۰۰۳» استرالیا، راهکارهای گوناگونی را اجراء کرده که هدف آنها توسعه و پیشبرد علائق و ارزش‌های جامعه نسبت به امر پرورش و اصلاح عملکرد صنعت است تا باعث هدایت جامعه به سوی آموزش و پرورش بلندمدت و همیشگی شود. این حرکت به سمت «فرهنگ پرورش» که حامی فرهنگ یادگیری است، در پی ایجاد مجموعه‌ای از رفتارها، عقاید و ارزش‌های ذاتی است که در همه استرالیایی‌ها مشترک است و آنها را به سوی کسب منافع و علائق بلندمدت در آموزش و پرورش حرفه‌ای و تعهدات مشهود و بارز در مشارکت و سرمایه‌گذاری هم در زمینه پرورش رسمی و هم غیررسمی، سوق می‌دهد. امروزه بسیاری از مدارس استرالیا برنامه‌های حرفه‌ای مرتبط و جامعی را علاوه بر دوره‌های رایج دبیرستان برای دانش‌آموزان خود تدارک دیده‌اند. اطلاعات دوره‌ها و روش‌ها برای یکسان‌سازی با VET در مدارس افزایش یافته تا دانش‌آموزان مدارس استرالیا، اطلاعات لازم را برای انتخاب رشته دبیرستان و آموزش پس از دبیرستان داشته باشند. خط مشی‌های یکپارچه میان بخش‌های مختلف بدان معناست که مردم با سطوح مختلف تحصیلی می‌توانند آموزش‌های گوناگونی ببینند. بسیاری از بنیان آموزش و پرورش حرفه‌ای و مؤسسات آموزش عالی با موفقیت، روابطی را ترویج کرده‌اند که ارتباطات یک بخش با بخش دیگر را تسهیل می‌کند. این مسأله در حرکت در هر دو جهت صدق کرده و شکلی از تجربه جدید استرالیا این است که بسیاری از دانشجویان دانشگاه‌ها در دوره تحصیل خود به صلاحیت‌های آموزش و پرورش حرفه‌ای دست می‌یابند. در واقع اهمیت و کشش این ارتباطات جایگزین، در حال حاضر بیشتر از تعداد دانش‌آموزانی است که از دوره‌های آموزش و پرورش حرفه‌ای جذب دانشگاه می‌شوند. ترتیب‌های متنوع روش‌ها برای دانش‌آموزانی که در یک شاخه صلاحیت دارند به آنان

مسیر اصلی آموزش کارآموزان یا دانش‌آموزانی که از دبیرستان مستقیماً وارد آموزش بعد از دوره‌ی متوسطه می‌شوند را نشان می‌دهد. «Tech Prep» برنامه‌ی آموزشی است که از دبیرستان شروع می‌شود و در مؤسسه بعد از دوره‌ی متوسطه ادامه می‌یابد و همراه با یک مدرک علوم کاربردی یا گواهی‌نامه دوساله یا یک دوره‌ی شاگردی یا کارآموزی دو ساله به پایان می‌رسد. هدف آموزش فنی و حرفه‌ای، بهبود و ارتقای برنامه‌های آموزش فنی و حرفه‌ای از جمله برنامه‌های Tech Prep می‌باشد (Perkins Carl D). این مرکز به ارتقای استانداردهای آکادمیک (تحصیلی) می‌پردازد و فعالیت‌هایی را توسعه می‌دهد که دستورالعمل‌های فنی و حرفه‌ای و تحصیلی را با هم ادغام کند.

۴-۷- ساختار آموزشی بریتانیا:

استانداردهای حرفه‌ای ملی در بریتانیا تلاش می‌کند تا یک سیستم کاربردی ملی را از استانداردهای کیفی حرفه‌ای پایه‌گذاری کند. این شرایط برپایه‌ی استانداردهای شغلی ملی هستند، در واقع استانداردهای عملکردی که از اپراتور یا افراد ماهر و کارآمد انتظار می‌رود را انجام دهد. اگرچه این شرایط به طور جهانی میان کارمندان و کارفرمایان تثبیت شده است. اهداف مقامات از به نمایش درآوردن چنین فعالیت‌هایی، تضمین کیفیت برنامه‌ها برطبق برنامه‌ی آموزشی طراحی شده برای موارد زیر می‌باشد:

- تضمین کند که استانداردهای موردنیاز، نیازمندی‌های کیفیتی، سختی‌ها و ضعف‌ها و پایداری در شرایط را برآورده سازد.

- بهبود مستمر و اعتماد عموم به کیفیت را بالا ببرند.

- تأثیررورکارایی برنامه‌ی آموزشی اعتباری را تحت کنترل و بررسی داشته باشند [۵].

۴-۸- ساختار آموزشی سوئد:

کیفیت در سوئد نه تنها کیفیت آموزش فنی و حرفه‌ای را در بر می‌گیرد بلکه مضامین اجتماعی وسیع‌تر و اهداف کلی چون خلاقیت را نیز در نظر می‌گیرد. پیچیدگی مشترکین و دیگر سهام‌داران حیاتی و مهم می‌باشد؛ زیرا در انواع مختلف ارزیابی‌ها چه کیفی و چه کمی، نتایج مفید برای توسعه‌دهندگان، برنامه‌ریزان و تصمیم‌گیران کاربرد دارد. آموزش فنی و حرفه‌ای و آموزش عمومی کاملاً و به روشنی از هم مجزا نیستند و هدف سیستم

و حرفه‌ای ابتدایی، آموزش از سوی شرکت‌ها (سه یا چهار روز در هفته) ارائه می‌شود و کارآموزان در دوره‌ی دانشکده‌ی حرفه‌ای (یک یا دو روز در هفته) حضور می‌یابند. به عبارتی قسمت نظری را در دانشکده و عملی را در شرکت یا کارگاه می‌گذرانند. پیاده‌سازی واقعی آموزش تحت مسؤولیت سازمان‌های آموزشی، گروه‌های حرفه‌ای و شرکت‌های تجاری می‌باشد [۷].

۴-۵- ساختار آموزشی آفریقای جنوبی:

چارچوب شرایط و صلاحیت‌های ملی آفریقای جنوبی با تعهدی متوازن و مضاعف درصدد است تا نیازهای یادگیرندگان را برآورده سازد و نیازهای اجتماعی و اقتصادی کشور را رفع کند. در این چارچوب با تعهد قوی و شدید، اصول یادگیری مداوم مورد تأکید قرار گرفته است. شاخص‌های کیفی برای چارچوب شرایط باید اهداف زیر را در برگیرد:

- تلفیق (دانش نظری و عملی، در ارزش و نگرش‌ها باید همه‌ی شرایط و استانداردها جمع شود).

- نتایج یادگیری (استانداردهای مورد انتظار از دستیابی و موفقیت به روشنی بیان شود و برنامه‌هایی جهت تضمین موفقیت طرح‌ریزی شوند).

- دسترسی، متغیر بودن (قابل ارائه در جاهای دیگر) و پیشرفت (یادگیری باید منجر به یک یادگیری مستمر و فرصت شغلی شود).

- جبران (دسترسی بیشتری برای آن دسته افرادی که قبلاً فرصت‌هایی را از دست داده‌اند فراهم باشد).

- توسعه و ارتقای شخصی و ملی (یادگیرندگان باید توانمند شده، هم برای برآورده‌سازی نیازهای توسعه خود و کشورشان قادر شوند. گروه‌های بیمه کیفی آموزش، مجاز به نمایش و ممیزی موفقیت مجموعه‌ی خاصی از استانداردها و صلاحیت‌های ثبت شده می‌باشند. گروه‌های بیمه‌ی کیفی نیز ارائه‌دهندگان آموزش را از نظر یادگیری و موفقیت در یادگیری با این استانداردها و شرایط ارزیابی می‌کنند و سپس مجوز رسمی به آن‌ها می‌دهند.

۴-۶- ساختار آموزشی ایالات متحده‌ی آمریکا:

آموزش فنی و حرفه‌ای ایالات متحده‌ی آمریکا یک سیستم تعریف شده و کامل نمی‌باشد و دقیقاً با برنامه‌هایی پراکنده و غیرمتمرکز مشخص شده‌اند. تأکید اصلی آموزش فنی و حرفه‌ای در آمریکا از مدرسه به کار می‌باشد. برنامه‌های به اصطلاح «Tech Prep»

۴-۹- ساختار آموزشی سوریه

آموزش غیر رسمی در کشور سوریه متولی خاصی ندارد این آموزش‌ها تنها به رشته خدماتی و تعدادی رشته آموزشی مهارت برای معلولان خلاصه می‌شود. تعداد آموزشگاه‌های آزاد بسیار محدود بوده و کلاً ۵ رشته خدماتی را ارائه می‌دهد و از استانداردهای آموزشی و تجهیزاتی بسیار ضعیفی برخوردارند، هر یک از وزارتخانه‌ها و دستگاه‌ها برحسب نیاز خود به نیروی کار ماهر و ارتقا توانمندی علمی کارکنان خود اقدام به آموزش می‌نمایند بنابراین علیرغم اینکه دولت عهده‌دار هزینه‌های آموزش در کشور می‌باشد نظارت چندانی بر امور مربوط به آموزش ندارد با این وجود سوریه ۱۰ محور اساسی را در حوزه آموزش مورد تاکید قرار می‌دهد:

۱. تطبیق برنامه‌های آموزش رسمی با روند تکنولوژی
۲. دوره‌های تحصیلی با انعطاف بیشتر و پاسخگویی نیازهای جهانی
۳. توسعه تکنولوژی آموزشی
۴. ارائه برنامه ۱۰ ساله در حوزه آموزش
۵. اطلاع رسانی آموزش در آماده‌سازی مربیان و معلمان واجد شرایط تاسیس مراکز آموزشی
۶. تاسیس دانشکده‌های آموزشی جهت آموزش معلمان/مربیان
۷. توجه بیشتر به فنون آموزش
۸. افزایش مدت زمان دوره آموزش
۹. کنفرانس‌های آموزشی
۱۰. طراحی دوره‌ها و کتب آموزشی مطابق با آخرین پیشرفت‌ها

آموزش مربیان:

آموزش معلمان و مربیان در کالج‌های خاص تربیت مربی در قالب طرح آموزش تکمیلی، آموزش در مرکز انفورماتیک، دوره‌های آموزشی کمک مربی و معلم، دوره‌های آموزش ارتقا معلم و مربی و آموزش کادر اداری برگزار می‌گردد.

برای آموزش بزرگسالان این آموزش‌ها در دوره‌های مقدماتی ۶ ماهه و پیشرفته ۳ ماهه با هدف رفع بیسوادی و آشناسازی این افراد با حرفه ای خاص در راستای مبارزه با بیکاری طراحی شده است و بیشتر در مناطق روستایی اجرا می‌گردد آموزش‌های مناطق روستایی براساس

آموزش سوئد کم کردن فاصله یا شکاف بین آموزش فنی و حرفه‌ای و آموزش عمومی تا حد امکان می‌باشد. وزارت آموزش و علوم سوئد پی برده است که آموزش فنی و حرفه‌ای با کیفیت بالا در صورتی که همکاری نزدیکی بین مدرسه و زندگی وجود داشته باشد امکان‌پذیر و دست‌یافتنی است. برنامه‌های حرفه‌ای در سطح دبیرستان به عنوان آموزش فنی و حرفه‌ای ابتدایی در نظر گرفته شده است دیگر اشکال آموزش از بازار کار گرفته تا مدارک حرفه‌ای در دانشگاه به عنوان آموزش فنی و حرفه‌ای مستمر در نظر گرفته شده است. از آن جایی که سیستم آموزشی در سوئد خیلی متمرکز نیست، عمومیت دادن مدیریت کیفی خیلی مشکل است. مؤسسات آموزشی خصوصی از سوی ممیزی سالانه، نیازهای آموزشی که خود به وسیله‌ی انجمنی از مشاغل کوچک رهبری می‌شود به عنوان یک مکانیزم ارزیابی کیفی بالفعل عمل می‌کند. در سوئد هیچ برنامه‌ای از شرایط حرفه‌ای وجود ندارد. هیأت بازار کار ملی سوئد، دارای یک سیستم ارزیابی مستمری از سال ۱۹۷۹ می‌باشد. این هیأت از شاخص‌های کیفی زیر در سطح سیستم استفاده می‌کند:

- تأثیر اشتغال شش ماهه بعد از تکمیل آموزش

- تناسب مشترکینی که آموزش را تکمیل کردند

- کاربرد آموزش

از سال ۱۹۹۴ هیأت بازار کار ناحیه‌ای، از قوانین جدیدی پیروی کرد که مقامات و ستادهای دولتی را برای آموزش ارائه‌دهندگان خصوصی راهنمایی کرده و بعضی در توسعه و ارتقای شاخص‌های کیفی مناسب شرکت کردند. بعضی مشاغل و اقدامات آموزشی، گواهی‌نامه‌های آموزشی یا استانداردهای کیفی خود را توسعه دادند که از سوی نمایندگی‌های بازار کار به تصویب رسید. در پایان، شاخص‌های کیفی در سطح سیستم عبارتند از: مربیان باید آموزش مناسبی را گذرانده باشند و شهرداری‌ها، آموزش‌های مستمر و آموزش‌های بعدی را فراهم سازند. لازم به ذکر است که کیفیت آموزش فنی و حرفه‌ای به محتوا، محیط یادگیری و صلاحیت مربی بستگی دارد. البته بر آخرین مورد یعنی (صلاحیت مربی) به ویژه در محیط کار متغیر با افزایش تقاضا برای مهارت‌های عمومی تأکید می‌شود [۱۳].

۴. کاهش نرخ بیسوادی باتوجه به گسترش آموزش‌های غیررسمی

۵. بسط آموزش‌های مهارت حرفه‌ای درمیان جوانان و بزرگسالان

۶. استفاده از وسایل ارتباط جمعی در کسب مهارت و کارگروهی

۷. گسترش برنامه‌های آموزش حرفه‌ای

۸. گسترش کیفیت آموزش

لازم به ذکر است نحوه انتخاب پروژه‌های آموزشی در این کشور به نحوی است که با استفاده از الگوهای آموزشی، دستیابی سریع اقتصادی و کارآفرینی به کارآموز القا می‌گردد مثل ساخت و تولید اسباب‌بازی با استفاده از مواد زائد توسط دانش‌آموزان در مدارس و مراکز آموزشی.

۴-۱۱- ساختار آموزشی مصر:

کشور مصر از کشورهای پرجمعیت خاورمیانه است و حدوداً ۳۴٪ نیروی زیر ۱۵ سال دارد، بررسی‌های انجام شده نشان می‌دهد که نرخ رشد جمعیت و رشد نیروی کار بعد از ایران و مراکش، در منطقه بی‌سابقه است. پس این کشور باید در سال بین ۶۵۰ تا ۷۰۰ شغل ایجاد نماید. تحقیقات نشان داده است که کشورهای مصر، ایران و مراکش تا سال ۲۰۱۷ دارای منابع انسانی بالایی خواهند بود. رویکرد آموزش در کشور مصر اجرای تکنولوژی آموزش، احداث آزمایشگاه‌ها در مدارس و مراکز آموزشی، افزایش استفاده از مواد چندرسانه‌ای، سیستم آموزش از راه دور، مراکز تربیت مربی و معلم، تاسیس مرکز ارزشیابی و آزمون‌های تحصیلی ملی و دستورالعمل‌های ارزشیابی و تعیین سطح ارتقا دانش‌آموزان، کمیته همکاری‌های آموزش در راستای اصلاحات و نهادینه‌سازی می‌باشد.

قرار دادن دروس عملی، نحوه نگهداری، تعمیر وسایل و تجهیزات در سطوح ابتدایی، تشویق بخش خصوصی و صنعت در سرمایه‌گذاری در بخش آموزش، تقویت و توسعه مهارت‌های خودآموزی و زبان خارجی با هدف اعزام نیروی کار به خارج از کشور، کاهش حجم مطالب و افزودن بر غنای مطلب، ایجاد حس تجزیه و تحلیل در کارآموز و انجام طرح‌های مطالعاتی، رابطه میان برنامه آموزشی و تکنولوژی مدرن از جمله اهداف سیستم آموزش مصر محسوب می‌شود.

اهداف اصلی در آموزش‌های حرفه‌ای:

نیازهای منطقه‌ای و محلی طراحی و اکثر فعالیت رشته‌های کشاورزی را تحت پوشش قرار می‌دهد [۴].

۴-۱۰- ساختار آموزشی ترکیه:

متولی آموزش در کشور ترکیه وزارت آموزش می‌باشد، در کل، آموزش‌هایی که در این کشور ارائه می‌شود به دو سطح آموزش رسمی و غیررسمی تقسیم می‌گردد که وزارتخانه مورد نظر هر دو نوع آموزش‌ها را مورد حمایت و رسیدگی قرار می‌دهد، حتی مجوز فعالیت مراکز آموزش غیررسمی و دیگر موسسات آموزشی وابسته به سایر نهادها و وزارتخانه به غیر از مراکز وابسته به آموزش عالی و حتی تعیین مدارک معادل برای آموزش رسمی و غیر رسمی در وزارت آموزش و سایر وزارتخانه‌ها به جز آموزش عالی به عهده وزارت آموزش می‌باشد. شایان ذکر است که آموزش نیروی ارتش، آموزش روستایی و آموزش از راه دور را می‌توان در حیطه فعالیت‌های وزارت آموزش ترکیه گنجانده. آموزش‌های رسمی مانند ایران به صورت پیش دبستانی، دبستانی، راهنمایی، دبیرستان و هنرستان‌های صنعتی و در نهایت ورود به آموزش عالی طراحی شده است، آموزش‌های غیررسمی، با طول دوره ۳-۴ سال، مدارس فنی و حرفه‌ای غیررسمی، آموزش بزرگسالان و آموزش کارآموزان را دربر می‌گیرد که به صدور گواهینامه و هدایت شغلی فرد به سوی دستیابی به شغلی خاص می‌انجامد، افرادی که در مراکز فنی و حرفه‌ای دوره آموزش مهارت می‌گذرانند، دو روز در هفته را به مباحث تئوری و سه روز را در موسسات به کار عملی مشغول است و تا پایان دوره مهارت‌آموزی خود علاوه بر برخورداری از حق بیمه معادل ۳۰٪ حقوق رسمی، دریافتی خواهد داشت. معمولاً رشته‌های صنعتی و خدماتی با طول دوره ۳ سال حضور پررنگتری در جامعه دارد. در شاخه هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای رشته‌های متعددی با توجه به نیاز و رویکرد اقتصادی-اجتماعی جامعه تعیین شده است رشته‌هایی که در هنرستان‌ها ارائه می‌شود رشته‌های فنی، توریسم، تجارت، هتلداری، تجارت خارجی، آشپزی، دفترداری و سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی را در بر می‌گیرد.

اهداف آموزشی:

۱. امکان دسترسی به آموزش برای همگان

۲. کیفیت آموزش

۳. تقویت موضوعات درسی مطابق با فن‌آوری جدید

۹. انتشار کتاب آموزشی و کمک آموزشی
 ۱۰. اعزام مربیان و معلمان به خارج از کشور جهت
 آشنایی با اصول نوین آموزش

۴-۱۲- ساختار آموزشی تایلند:

در کشور تایلند، وزارت آموزش و پرورش متولی آموزش‌های رسمی و غیررسمی می‌باشد، این کشور اقداماتی بعمل آورده است که آموزش فنی و حرفه‌ای به عنوان استراتژی ملی در پیشرفت‌های اجتماعی، اقتصادی ملی اضافه گردد.

نهادهای مختلفی مانند وزارت کار، آموزش و پرورش در انجام و اجرای آموزش‌های حرفه ای دخیل هستند، اهداف اصلی آن عبارتند از:

۱. ایجاد مهارت و توانایی برای شهروندان جهت درآمد بیشتر

۲. جلوگیری از مهاجرت به شهر

۳. ایجاد شغل جدید

مخاطبین اصلی اینگونه آموزشها خانواده‌های محروم، زنان خانه‌دار، کارگران کشاورزی می‌باشند، تاکنون پروژه‌هایی در حوزه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در این کشور اجرا شده است که می‌توان به، آموزش تکنیسین اشاره کرد، این برنامه در نقاط کم جمعیت و با هدف آموزش جوانان ۲۵-۱۵ سال در رشته‌های مکانیک، جوشکاری، الکترونیک، حمل و نقل و بنایی آغاز شد. لازم به ذکر است که بودجه کارهای را دولت و گهگاه با تبلیغات مناسب تعدادی از موسسات به عهده می‌گیرند. با توجه به اینکه برای تعداد کثیری از شهروندان امکان تحصیل وجود ندارد، برای این دسته از افراد آموزش‌های غیررسمی در نظر گرفته شده است که سرمایه‌گذاری‌های قابل توجهی برای این بخش منظور شده است، بخش آموزش‌های غیررسمی آموزش و پرورش هسته اصلی مدیریت کیفی این نوع آموزشهاست که هر شهروند تایلندی از آموزش‌های مادام‌العمر و متناسب با توانایی و نیازمندی‌های خود برخوردار می‌گردد. سرویس‌های آموزشی برای بزرگسالان، نظامیان و غیرنظامیان در حین خدمت می‌باشد، این آموزش‌ها چند منظوره می‌باشد یعنی شامل آموزش‌های پایه، ارائه آموزش‌های عمومی مهارت‌آموزی، آموزش‌های غیررسمی، با تمرکز از طریق همه انواع رسانه‌های جمعی، ماهواره، مراکز آموزش شهری و روستایی است [۳].

۱. استفاده از شیوه‌ها و تکنولوژی مدرن آموزشی با توجه به اقتصاد مصر در کل جامعه به ویژه در بخش صنعت و با عنایت به رقابت در سطح جهانی

۲. ایجاد فرصت‌های کاری مناسب و مطلوب در خارج از مصر برای جوانان با رویکرد مبارزه با بیکاری

۳. کاهش جذب کارشناسان خارجی در کارخانجات در بخش‌های تعمیر و تولید تجهیزات، عبارتی صنایع مادر
 ۴. جرح و تعدیل در قوانین و مقررات آموزشی
 چالش‌ها:

۱. فقدان انجام پژوهش در حوزه اثر بخشی TVET

۲. عدم تشویق در فراگیری مهارت و ارتقا کارآفرینی، عدم ساماندهی کارآموزان و آموزش‌ها ناهماهنگ

۳. عدم توجه به مشاغل خصوصی در سیاست‌های ملی و اتحادیه‌های صنفی و مجامع کارفرمایی

۴. فقدان استانداردهای آموزشی و ارزشیابی مهارت

۵. ناکارآمدی سیستم اطلاع‌رسانی ملی آموزش

۶. فقدان نیازسنجی آموزشی

۷. نقش ناهماهنگ کارآموزی میان وزارتخانه‌ها

۸. عدم تمایل به سرمایه‌گذاری آموزشی از سوی دولت‌ها و موسسات

۹. فقدان مهارت مربیان و معلمان، روش‌های آموزشی و برنامه‌ریزی درسی

۱۰. فقدان انسجام در افزایش دانش‌های نوین، ادغام مشاغل جدید و تغییر حرفه و مشاغل موجود

۱۱. رکود ساختار و تسهیلات آموزشی و تداخل برنامه‌های آموزشی که در نهایت به سیستمی ناکارآمد منتهی می‌شود [۱۵].

آموزش مربیان:

۱. اجرای پروژه‌های آموزشی در راستای ارتقا مربیان

۲. ارتقا توانایی کالج‌های مربیان

۳. افزایش برنامه‌ها و دوره‌های آموزشی

۴. ارزشیابی عملکرد مربیان توسط مرکز ملی ارزشیابی

۵. آموزش از راه دور

۶. ارتقا سطح فرهنگی مربیان و آشناسازی آنان با پداگوژی و شیوه‌های نوین آموزش

۷. اهمیت به تحصیلات دانشگاهی مربیان، دوره‌های کارورزی و آموزش‌های تخصصی

۸. آموزش‌های چندرسانه‌ای، آموزش از راه دور برای ارتقا مربیان فنی و حرفه‌ای

۴-۱۳- ساختار آموزشی امارات متحده عربی:

امارات متحده عربی در طول چند سال اخیر به پیشرفت‌های قابل توجهی در آموزش دست‌یافته است، روزآمد کردن سیاست‌های آموزشی و سرمایه‌گذاری بر اصول بنیادین سیستم آموزش از جمله مواردی است که ضامن جذب فارغ‌التحصیلان بخش آموزش به بازار کار و مشارکت در توسعه این کشور می‌باشد، وزارتخانه متبوع در سند چشم‌انداز ۲۰ ساله خود بر تکنولوژی اطلاع‌رسانی در کلیه سطوح بسیار تاکید نموده است به حدی که برای هر ۱۰ دانش‌آموز پیش‌دبستانی، برای هر ۵ دانش‌آموز دبستانی، برای هر ۲ دانش‌آموز دوره راهنمایی و برای هر ۱ دانش‌آموز مقطع دبیرستان یک دستگاه کامپیوتر در نظر گرفته است، بعلاوه در این سند بر نیازهای آموزشی دانش‌آموزان از جمله ارتقا نیازهای خودآموزی و برنامه‌های آموزش مستمر تاکید خاصی صورت پذیرفته است [۴].

اصول دورنمای ۲۰ساله در روند آموزش امارات متحده عربی به شرح ذیل می‌باشد:

۱. ارتقا مهارت کار در موسسات آموزشی
 ۲. فراهم‌سازی آموزش ضمن خدمت و بهره‌گیری از تکنولوژی نوین آموزشی
 ۳. بهره‌گیری از اطلاعات روز در آموزش
 ۴. افزایش حس مسئولیت‌پذیری در کار و اجتماع
 ۵. تمایل کلیه سطوح آموزش جهت مشارکت در جهاد آموزشی
- در راستای اجرایی‌شدن اصول فوق مواردی تحت عناوین ذیل اتخاذ شده است:

۱. تهیه سند آموزش امارات بر اساس اوضاع اقتصادی، اجتماعی
۲. هدایت مسئولان حوزه آموزش و قراردادهای و مسائل فراروی آموزش
۳. ارزیابی داخلی آموزش، کنکاش وضعیت، مشکلات، اهداف و آینده‌نگری

اهم سیاست‌های آموزشی:

۱. افزایش همکاری میان سیستم آموزش و سایر سیستم‌های آموزشی جهت توسعه پایدار
۲. ارتقا سطح کیفی و کمی حوزه آموزش و کار
۳. تکمیل و توسعه زیر ساخت‌ها، ایجاد تغییر و حرکت رو به رشد در سطوح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی

۴. ایجاد حلقه تکامل میان آموزش (آموزش ملی، فنی، دانشگاهی و حرفه‌ای) در کلیه سطوح

۵. توسعه کیفیت آموزش

۴-۱۴- ساختار آموزشی روسیه:

آموزش فنی و حرفه‌ای یکی از راه‌های تربیت کیفی نیروی انسانی و متخصص کشور و بازموزی جمعیت غیرشاغل و بیکار در این کشور به شمار می‌آید، در حال حاضر دو سوم کارکنان مشاغل در شاخه‌های اقتصادی روسیه از فارغ‌التحصیلان مراکز فنی و حرفه‌ای هستند.

علاوه بر نظام آموزش فنی و حرفه‌ای دولتی تعدادی موسسه آموزش حرفه‌ای غیردولتی نیز در این کشور فعالیت دارند، یکی از سیاست‌های روسیه در خصوص آموزش فنی و حرفه‌ای موید حفظ تمایل در جهت تقلیل در نرخ کادر مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای و تاکید بر برخورداری جوانان از امکانات آموزش حرفه‌ای است، بدین ترتیب نظام آموزش فنی و حرفه‌ای آموزش شهروندان بیکار، غیرشاغل و مدرنیزه کردن آموزش حرفه‌ای را در الویت امور خود قرار داده است.

تحصیلات غیردانشگاهی حرفه‌ای و فنی و حرفه‌ای در کالج‌های فنی و کالج‌های آموزش معلمان، اقتصاد، پزشکی و فنی ارائه می‌گردد. این کالج‌ها رابطه زنجیرواری از دوره‌ها و برنامه‌های کارآموزی و به منظور پیشبرد مهارت‌ها و دانش حرفه‌ای دارند، طول دوره‌های آموزشی دو تا سه سال بوده و هر کارآموز بعد از پایان دوره به کسب مدرک الی فنی و حرفه‌ای نائل می‌شود. بخش مهمی از سیستم آموزش روسیه، تربیت و آموزش معلم و مربی است که در ۳ سطح آموزشی ابتدایی، راهنمایی و دبیرستان در پلی‌تکنیک یا کالج‌های تربیت مربی و معلم اجرا می‌گردد [۹].

۴-۱۵- ساختار آموزشی چین:

نظام آموزش‌های فنی و حرفه‌ای چین به آموزش در مدارس فنی و حرفه‌ای و سایر آموزش‌های عملی فنی و مقدماتی مشتمل می‌گردد، آموزش‌های فنی و حرفه‌ای چین در سه سطح آموزش‌های مقدماتی متوسطه، تکمیلی متوسطه و دوره تکمیلی آموزش فنی و حرفه‌ای ارائه می‌گردد. نظام آموزش فنی و حرفه‌ای عمدتاً در جهت آموزش کارگران، کشاورزان و کارکنان بخش‌ها در جهت احراز علوم حرفه‌ای پایه و مهارت‌های حرفه‌ای طراحی گردیده است. آموزش تکمیلی فنی و حرفه‌ای آموزش

درهای چین به دنیای بیرون بر کیفیت و سطح آموزش فنی و حرفه‌ای چین به موازات تاثیرات آموزش افزوده شده است البته طرح‌های کلیدی و آزمایشی در مدارس فنی و حرفه‌ای را در پیشبرد توسعه کلی برنامه‌های آموزشی نباید از نظر دور داشت.

۴. اعمال اصلاحات آموزشی در آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، همگامی با آموزش فنی و حرفه‌ای مدرن بین-المللی و اتخاذ روش‌های آموزشی آن در جهت ارتقا سطح آموزش، بخش مهمی از اصلاحات آموزش فنی و حرفه‌ای این کشور به شمار می‌آید، بعبارت دیگر سیستم دوال آلمان، روش‌های آموزشی و پرورشی استرالیا و کانادا، ساختار آموزشی-استخدامی سازمان جهانی کار، طرح دوره‌های مهارتی جهت پرداختن به فعالیت‌های اقتصادی کوچک سازمان یونسکو به صورت الگوهایی جهت اعمال اصلاحات آموزشی فنی و حرفه‌ای در چین مورد استفاده قرار می‌گیرد. اکنون در ارتباط با صادرات صنعتی، صنعت نفت، بهداشت عمومی، تجارت، صنایع سبک صدها مدرسه فنی و حرفه‌ای در مناطق متعددی تاسیس گردیده است و تعداد بیشماری از موسسات اقتصادی به اجرای طرح آزمایشی اصلاحات آموزش فنی و حرفه‌ای بر پایه روش‌های آموزش خارجی در جهت پیشرفت سطح آموزشی آموزش فنی و حرفه‌ای در چین مبادرت نموده‌اند.

۵. گسترش سریع برنامه‌های آموزشی فنی و حرفه‌ای در مناطق روستایی، در طی چند سال گذشته، آموزش روستایی پیشرفت چشمگیری داشته است، پیشرفت مذکور به واسطه افزایش تعداد و ارتقا کیفیت انجام گرفته بر روی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای صورت پذیرفته است. با توسعه آموزش فنی و حرفه‌ای، انجام تحقیقات بر روی آموزش فنی و حرفه‌ای افزایش یافته و چندین موسسه تحقیقاتی آموزش فنی و حرفه‌ای نیز تاسیس شد. بین‌المللی‌شدن برنامه‌های آموزشی به هدف مشترکی جهت اصلاح و توسعه آموزش مدرن در جهان مبدل گردیده است طی روند اصلاحات در چین این کشور به انجام مشارکت فعالانه با اتحادیه بین‌المللی در زمینه آموزش فنی و حرفه‌ای مبادرت نموده است، در طول ۲۰ سال اخیر دولت چین تعداد کثیری نماینده آموزش فنی و حرفه‌ای به بیش از ۲۰ کشور توسعه‌یافته در امر آموزش‌های فنی و حرفه‌ای اعزام نموده است و همزمان

تکنیکی، فنی و حرفه‌ای که بخشی از ۹ سال آموزش پایه را دربر می‌گیرد محسوب می‌شود. دانش آموزان ثبت‌نامی مدارس متوسطه فنی و حرفه‌ای از فارغ‌التحصیلان مدارس ابتدایی و یا جوانانی با معلومات معادل آنان می‌باشد، دوره آموزشی این مقطع ۳-۴ سال است که در جهت نیل به نیازهای نیروی کار و توسعه اقتصاد روستایی، عمده مدارس تکمیلی فنی و حرفه‌ای در نواحی روستایی با اقتصاد توسعه‌نیافته متمرکز شده است. بهر حال مدارس متوسطه فنی و حرفه‌ای در قالب مدارس فنی و حرفه‌ای، مدارس متوسطه تخصصی و مدارس آموزش مهارت کارگران فعالیت دارند، آموزش فنی و حرفه‌ای تکمیلی با طول دوره آموزشی ۲ تا ۳ سال، عمدتاً از فارغ‌التحصیلان مدارس متوسطه معمولی و مدارس متوسطه فنی و حرفه‌ای ثبت‌نام بعمل می‌آید. طی سال‌های اخیر، نسبت فارغ‌التحصیلان مدارس متوسطه فنی و حرفه‌ای افزایش یافته و ارتباط میان آموزش‌های فنی و حرفه‌ای متوسطه و تکمیلی به تدریج استحکام یافته است. موسسات آموزش فنی و حرفه‌ای تکمیلی به ۵ بخش عمده تقسیم می‌شوند:

۱. کالج آموزش‌های فنی و حرفه‌ای
۲. دوره‌های کوتاه‌مدت دانشگاهی فنی حرفه‌ای با جهت کارگیری عملی بصورت آموزش‌های محلی
۳. دوره‌های ۵ ساله فنی و حرفه‌ای عالی که در مدارس متوسطه تخصصی ارائه می‌گردد
۴. آموزش فنی و حرفه‌ای تکمیلی آموزش‌عالی بزرگسالان در قالب ۱۳۰ تخصص
۵. ۲-۳ سال آموزش‌عالی با تاکید بر آموزش عملی موفقیت‌ها و دستاوردهای آموزش فنی و حرفه‌ای چین:
 ۱. پیشرفت سریع سطح آموزش
 ۲. شکل‌گیری ساختار معلمان، اغلب معلمان آموزش‌های فنی و حرفه‌ای از موسسات آموزش‌عالی فارغ‌التحصیل می‌شوند، تاکنون تعداد کثیری از موسسات آموزش‌عالی، بخش‌های ویژه و یا کلاس‌هایی به آموزش معلمان فنی و حرفه‌ای اختصاص داده است همزمان دولت به طراحی نظام آموزش معلمان فنی و حرفه‌ای مبادرت نموده است در حال حاضر تعداد ۱۴ کالج تکنیکی فنی و حرفه‌ای برپایه آموزش عملی یزی شده‌اند که درحوزه آموزش معلمان فنی و حرفه‌ای فعالیت دارند.
 ۳. افزایش توانایی و ارتقا سطح آموزش فنی و حرفه‌ای، طی چند سال اخیر و همزمان با اصلاحات و گشایش

متوسط از قدرت رقابتی بسیار ناچیزی برخوردار است. با توجه به افزایش نرخ دانشجویان در مقطع کارشناسی این کشور با فقدان نیروی تکنیسین و ماهر مواجه است لذا برای مبارزه با این معضل که منجر به بیکاری فارغ‌التحصیلان شده است ارائه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در راستای اشتغالزایی افراد مذکور الزامی شده است، عبارت دیگر سیاست‌های توسعه کمی و کم هزینه منابع انسانی نیازمند تهیه و تدوین سیاست‌های کیفی می‌باشد. در این راستا برای افزایش قدرت رقابت در کره به ویژه در حوزه تکنولوژی و حفظ روند تغییرات اطلاعات جامعه نمونه کاربردی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و آموزش‌های مادام‌العمر با برنامه کیفی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در حفظ موقعیت جامعه اجرا شد.

سیاست‌های آموزشی:

۱. بازنگری در مدل‌های آموزش حرفه‌ای در مقطع هنرستان با توجه به ظهور جامعه دانش‌محور و ایجاد تغییر در ساختار نیروی انسانی صنعتی.

۲. حمایت از هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای و تخصصی کردن سطح آموزش. عبارت دیگر برای حمایت از اینگونه آموزش‌ها در کلیه جوانب، انطباق آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در مقطع هنرستان با آموزش‌هایی که در کالج‌های حرفه‌ای و دانشگاه‌ها ارائه می‌شود، ضروریست. وزارت آموزش و پرورش کره برای اجرای اهداف فوق طرح‌های ویژه‌ای را به شرح ذیل تهیه و تدوین نمود:

۱. ساماندهی مجدد آموزش‌های حرفه‌ای در مقطع هنرستان بر اساس تغییرات ساختار صنعت و تقاضا در آموزش‌های حرفه‌ای

۲. ایجاد مدارس هماهنگ

۳. ایجاد مدارس تخصصی

۴. ارتقا برنامه درسی‌های عمومی و حرفه‌ای مقدماتی

۵. ارتباط تنگاتنگ فی‌مابین هنرستان‌های حرفه‌ای، کالج‌های حرفه‌ای و دانشگاه‌ها با رویکرد شغلی و بسط فرصت‌های آموزشی

۶. ارتباط کالج‌های آموزش حرفه‌ای، دانشگاه‌ها و بخش صنعت

۷. تاکید بر آموزش مربیان و معلمان

۸. حمایت از اشتغال کارشناسان در رشته‌های مرتبط در قالب مربی

۹. بهبود فضای آموزشی در مقطع متوسطه

نمایندگان خارجی از بخش آموزش فنی و حرفه‌ای را نیز می‌پذیرد با دعوت از افراد با تجربه خارجی از دانش و توانایی‌های بازر آنان در این زمینه بهره‌برداری می‌نماید. ارتباطات با سازمان‌های UNESCO, UNDP, ILO, UNFP, APEC در زمره پیشبرد اهداف دولت چین قرار دارد. عقد توافقنامه با بانک جهانی مبنی بر طرح جامع آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در سراسر چین از اقدامات ارزنده این دولت به شمار می‌آید [۷].

۴-۱۶- ساختار آموزشی کره:

در کشور کره وزارت آموزش متولی آموزش‌های رسمی و همزمان موسسات گوناگونی در بخش آموزش‌های غیر رسمی فعالیت می‌کنند. آموزش رسمی در مقطع‌های ابتدایی، راهنمایی، متوسطه، دوره ۴ ساله دانشگاهی و ۲ ساله کالج‌های پلی‌تکنیک و موسسات آموزش حرفه‌ای خلاصه می‌شود. آموزش غیررسمی در کره بر ۲ نوع است: آموزش شعبه دانشگاهی برای جوانان و بزرگسالانی که بهره کامل از آموزش‌های رسمی نبرده‌اند و نوع دوم جهت فراهم آوردن دوره‌های آموزشی کوتاه‌مدت فنی یا بازآموزی جهت افرادی است که شاغلند یا در حال استخدام می‌باشند. موسسات آموزش حرفه‌ای به دو صورت دولتی و خصوصی در کره اداره می‌شوند در واقع بخش توسعه منابع انسانی، آموزش مهارت، کالج‌های پلی‌تکنیک، اتاق بازرگانی و صنعتی کره و آژانس توسعه اشتغال معلولان در بخش دولتی و آموزش‌های حرفه‌ای و مهارت زنان و آموزش‌های انجمن‌های صنفی و موسسات در بخش خصوصی گنجانده شده است. دولت کره برای ارتقا کیفیت آموزش و افزایش تعداد موسسات متولی آموزش‌های قبل از شغل و رونق بازار کار تصمیم به ارزیابی سیستم آموزش‌های فنی و حرفه‌ای گرفت و با رویکرد مدیریت آموزش‌های حرفه‌ای به ارزیابی ۱۰۰۰ موسسه آموزشی مبادرت نمود و در نهایت به نتیجه افزایش کیفیت آموزش‌ها و کاهش هزینه در موسسات آموزشی دست یافت دولت کره به این نتیجه رسید که صاحبان صنایع و کارفرمایان باید در جامعه دانش‌محور بسیار خلاق باشند و خود را با نوآوری‌ها و تغییرات روز منطبق نمایند بنابراین باید به چنین قشری اجازه تا با روش‌های یادگیری جذب اطلاعات و تغییرات در ساختار اشتغال با توجه به رشد جمعیت آشنا گردند. کره در مقایسه با کشورهای OECD دلیل تاکید بر تکنولوژی

توسعه فعالیت‌های تولیدی بوده و شرایط مناسب را برای ظهور کارآفرینان خلاق را فراهم سازند. مطابق یافته‌های بدست آمده در این پژوهش، انگیزه دانش‌آموزان و دانشجویان مدارس فنی و دانشگاه فنی حرفه‌ای، موجب رشد نگرش مناسب و تقویت روحیه کارآفرینی در آنها شده و نقش مؤثری در رفتار کارآفرینی آنان داشته‌است. مطالعه تطبیقی نظام آموزش عالی ایران و کشورهای که در توسعه آموزش فنی و حرفه‌ای پیشرفت‌های روزافزونی داشته‌اند، نشان می‌دهد که با شناسایی و به‌کارگیری روش‌های مؤثر آموزشی در برگزاری دوره‌های آموزشی مورد نیاز و پیش‌بینی شده، همچنین تدوین نظام جامع ارزیابی آموزشی و محتوای آن با توجه به ملاک‌های آموزش کار و برقراری مکانیزم بازخورد منظم و روزآمد و اصلاح و بهسازی برنامه‌های آموزش فنی و حرفه‌ای در ایران، موجبات رشد خلاقیت و کارآفرینی در دانش‌آموختگان می‌شود.

۹. موسوی، علی: بهبود سیستم از طریق رویکرد مدیریت تضمین کیفیت در مرکز آموزش فنی و حرفه‌ای ۲۲ بهمن ساری، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی اراک.

۱۰. هوآرن، بریان و دیگران: QFD در خدمات، ترجمه‌ی محمدرضا عباسی و مهشید یزدان‌پناه، مرکز آموزش مدیریت دولتی، ۱۳۸۱.

۱۱. آزاد، ابراهیم، (۱۳۸۵) "عوامل موفقیت در نظام‌های آموزش فنی و حرفه‌ای" "رشد آموزش شاخه حرفه‌ای، دوره دوم، شماره ۱ پاییز ۱۳۸۵، ۳۱-۳۷.

۱۲. تالیف یونسکو، (۱۹۷۳) "آموزش و کارآموزی معلمان فنی و حرفه‌ای" ترجمه اقبال قاسمی پویا دفتر تحقیقات و برنامه‌ریزی معاونت آموزش فنی و حرفه‌ای و موسسه انتشارات فاطمی، ۱۳۶۹.

۱۳. خلاق، علی‌اصغر (۱۳۸۵)، "نقش و اهمیت آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در توسعه اقتصادی" رشد آموزش شاخه حرفه‌ای، دوره اول، شماره ۳ بهار ۱۳۸۵، ۱۳-۱۶.

۱۴. عباسی، محمود (۱۳۷۸)، "دلایل عدم تمایل دانش‌آموزان مستعد نظام جدید بوشهر به ادامه تحصیل در شاخه فنی و حرفه‌ای" سال تحصیلی ۷۷-۷۷

۱۰. تاکید وزارت آموزش و پرورش به موسسات آموزش فنی و حرفه‌ای در مورد آزادی عمل در استخدام و به‌کارگیری مربی و معلم، تهیه و تدوین برنامه درسی، اصلاح سیستم اجرایی در هر مرکز آموزشی [۱۳].

نتیجه‌گیری

در مقایسه با برخی کشورها آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در ایران پیشرفت خوبی داشته‌است اگر چه تا رسیدن به نقطه مطلوب راه طولانی در پیش است. جایگاه حساس آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، رفع محدودیت‌ها و اعمال اصلاحات لازم در مراکز فنی و حرفه‌ای، ازباورها و ذهنیت‌های حاکم در جامعه به جایگاه و اهمیت فزاینده آموزش‌های فنی حرفه‌ای و نقش آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در توسعه پایدار بوده و برای فراگیرشدن فرهنگ فنی و حرفه‌ای و کارآفرینی، باید تغییراتی در سیستم آموزشی و محتوای دروس مدارس و دانشگاه‌ها داده شود و افرادی در رأس امور قرار گیرند که علاقه‌مند به ایجاد و

منابع

۱. امیران، حیدر: آشنایی با نیازمندی‌های نسخه‌ی سال ۲۰۰۰ استاندارد ISO9001 و مستندسازی براساس این استاندارد، شرکت مشاورین کیفیت ساز، ۱۳۸۱.

۲. تسلیمی، محمدحسین: مدیریت کیفیت جامع در آموزش و پرورش، فصلنامه‌ی مدیریت در آموزش و پرورش، شماره‌ی ۲۱، دوره‌ی هفتم، انتشارات معاونت برنامه‌ریزی، ۱۳۸۰.

۳. تیشه‌زن، بهمن: نواندیشی در مدیریت آموزش با بهره‌گیری از مدیریت کیفیت فراگیر.

۴. جواهریان، احمد: تضمین کیفیت، کتاب ماد، تهران، ۱۳۷۸.

۵. زمردیان، اصغر: مدیریت کیفیت جامع، اصول، فنون و روش‌های اجرایی، موسسه‌ی مطالعاتی و برنامه‌ریزی آموزش گسترش و نوسازی صنایع ایران، ۱۳۷۳.

۶. دمینگ، ادوارد: خروج از بحران، ترجمه‌ی نوروز درداری، انتشارات فرهنگی رسا، چاپ دوم، ۱۳۷۷.

۷. سالیس، ادوارد: مدیریت کیفیت فراگیر در آموزش، ترجمه‌ی علی حقیقی، نشر هوای تازه، تهران، ۱۳۸۰.

۸. کزازی، ابوالفضل: مدیریت کنترل کیفیت فراگیر نگرش کاربردی، انتشارات مرکز آموزش مدیریت دولتی.

هنرجویان پسر به آموزش‌های فنی و حرفه‌ای شهرستان
اصفهان از دیدگاه هنرجویان"، پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد
دانشکده علوم تربیتی اصفهان.

۱۳۷۶ پایان‌نامه کارشناسی مشاور شغلی تحصیلی مرکز
آموزش عالی فرهنگیان فارس.
۱۵. گودرزی، منوچهر (۱۳۷۰)، "عوامل موثر در جذب

